

ผลของโปรแกรมการปรึกษากลุ่มแบบพฤติกรรมนิยมที่มีต่อการพัฒนาจิตสาธารณะ ของเด็กและเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน จังหวัดปัตตานี

Effects of Behavioral Group Counseling on Enhancing Public Mind for Youths of Juvenile Observation and Protection Pattani Province

โองการ หรันเต๊ะ (Onggan Ranteh)^{1*} ดร.ดวงมณี จงรักษ์ (Dr.Doungmani Chongrukasa)^{**}

ดร.ณรงค์ศักดิ์ รอบคอบ (Dr.Narongsak Rorbkorb)^{***}

(Received: June 8, 2018; Revised: August 24, 2018; Accepted: August 29, 2018)

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลของโปรแกรมการปรึกษากลุ่มแบบพฤติกรรมนิยมที่มีต่อการพัฒนาจิตสาธารณะของเด็กและเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน จังหวัดปัตตานี เปรียบเทียบระหว่างก่อนการทดลองและหลังการทดลอง และระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มตัวอย่างคือเด็กและเยาวชน จำนวน 30 คน อายุระหว่าง 11-18 ปี เครื่องมือที่ใช้ในการทดลองประกอบด้วย 1) โปรแกรมการปรึกษากลุ่มแบบพฤติกรรมนิยม และ 2) แบบวัดจิตสาธารณะ ซึ่งมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .896 วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน Wilcoxon matched-pairs signed rank test และ Mann-Whitney U test ผลการวิจัยพบว่า หลังการทดลองเด็กและเยาวชน มีคะแนนจิตสาธารณะสูงกว่าคะแนนก่อนการทดลอง และกลุ่มที่เข้าร่วมโปรแกรมการปรึกษากลุ่มแบบพฤติกรรมนิยม มีคะแนนจิตสาธารณะสูงกว่าคะแนนของกลุ่มควบคุม

ABSTRACT

The research aimed to study the effects of behavioral group counseling on enhancing public mind for youths of juvenile observation and protection Pattani Province. The comparisons were before and after trial and between the experimental and control groups. Subjects were 30 youths aged between 11 to 18 years old. The research tools were 1) Behavioral Group Counseling Program, and 2) The Public Mind 4 Scale with Reliability Coefficient of .896. The statistics used to analyze the data were mean, standard deviation, Wilcoxon matched-pairs signed rank test and Mann-Whitney U test. The results were as follow: 1) After the trial, they had scores of public mind higher than those before the experiment. 2) Those who participated in the behavioral counseling program had scores of public mind higher than those of the control group.

คำสำคัญ: การปรึกษากลุ่มแบบพฤติกรรมนิยม จิตสาธารณะ เด็กและเยาวชน

Keywords: Behavioral group counseling, Public mind, Youths

¹Correspondent author: hasbeeyallah@gmail.com

* นักศึกษา หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

** รองศาสตราจารย์ ภาควิชาจิตวิทยาและการแนะแนว คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

*** อาจารย์ ภาควิชาประเมินผลและวิจัยทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

บทนำ

เด็กและเยาวชนเป็นทรัพยากรบุคคลที่มีความสำคัญต่อประเทศชาติ เพราะเด็กและเยาวชนย่อมเติบโตเป็นผู้ใหญ่ในวันข้างหน้าและเป็นพลังขับเคลื่อนที่สำคัญในการสร้างสรรค์สังคม หากเด็กและเยาวชนได้รับการดูแลเอาใจใส่อย่างต่อเนื่องให้มีความรู้ ความคิด รู้จักแบ่งปันและเสียสละ มีจิตอาสา รู้จักสิทธิของตนเองและผู้อื่น เด็กและเยาวชนเหล่านี้ จะเติบโตเป็นพลเมืองที่มีคุณภาพ เป็นกำลังสำคัญแก่สังคมและประเทศชาติในภายภาคหน้า ซึ่งสถิติข้อมูลและสถานการณ์ด้านเด็กและเยาวชน พบว่า จำนวนเด็กและเยาวชน คิดเป็นร้อยละ 32.60 ของประชากรทั้งประเทศ [1] ท่ามกลางสถานการณ์ปัญหาของสังคม พบว่าทิศทางและปัญหาของเด็กและเยาวชนเปลี่ยนแปลงสู่ทิศทางที่มีความซับซ้อนและรุนแรงมากยิ่งขึ้น ทั้งปัญหาเรื่องของสุขภาพ การขาดโอกาสทางการศึกษา การถูกละเลยทอดทิ้งจากผู้ปกครอง การตกเป็นเหยื่อความรุนแรงภายในครอบครัวและการมีชีวิตรอยู่ในสภาพแวดล้อมที่เสื่อมโทรมหรืออยู่ในสถานการณ์ที่มีความเสี่ยง ดังกล่าวนี้นี้เป็นสาเหตุและปัจจัยที่สำคัญต่อการกระทำคามผิดของเด็กและเยาวชน นับวันยังมีแนวโน้มของการกระทำความผิดเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ จากจำนวนคดีเด็กและเยาวชนที่ถูกดำเนินคดีโดยสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนทั่วประเทศ เพิ่มขึ้นระหว่างปีพ.ศ.2547 ถึง ปีพ.ศ.2551 จาก 33,308 คดี เป็น 46,981 คดี โดยกระทำความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สินมากที่สุด รองลงมาคือการกระทำความผิดเกี่ยวกับสารเสพติดให้โทษ กระทำความผิดเกี่ยวกับชีวิตและร่างกาย กระทำความผิดเกี่ยวกับอาวุธ กระทำความผิดเกี่ยวกับเพศ กระทำความผิดเกี่ยวกับความสงบ และความผิดอื่นๆตามลำดับ เมื่อแบ่งการกระทำความผิดตามอายุ พบว่าเยาวชนมีการกระทำความผิดมากกว่าเด็ก และเยาวชนเพศชายมีการกระทำความผิดมากกว่าเยาวชนเพศหญิง คิดเป็นอัตราส่วน 1:10 [2] เมื่อจำแนกตามฐานความผิดพบว่า เด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดเกี่ยวกับคดียาเสพติด มีจำนวนสูงสุด รองลงมาได้แก่ความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สิน ความผิดเกี่ยวกับชีวิตและร่างกายตามลำดับ [3] จากสถิติดังกล่าวจะเห็นได้ว่ามีเด็กและเยาวชนจำนวนมากอยู่ในภาวะที่ต้องได้รับการช่วยเหลือ พัฒนาเสริมสร้างการตระหนักรู้ การเตรียมความพร้อมในการเผชิญกับปัญหาต่างๆ ที่เริ่มร้าวเข้ามา เพื่อให้รู้จักหาทางแก้ไขปัญหามีสติ ด้วยความรอบคอบ เนื่องจากเด็กและเยาวชนเหล่านี้ยังอยู่ในวัยที่มีวุฒิภาวะไม่เพียงพอ ดังนั้นโอกาสที่จะพลาดพลั้งกระทำความผิดมีมากกว่าผู้ใหญ่ ในปัจจุบันพบว่าบุคคลกลุ่มดังกล่าวมีแนวโน้มให้ความสำคัญกับวัตถุมากกว่าคุณค่าทางจิตใจ มุ่งเอาประโยชน์เข้าสู่ตนเองเป็นส่วนใหญ่ ไม่มีน้ำใจช่วยเหลือและเสียสละเพื่อส่วนรวม เป็นคุณลักษณะที่เกิดขึ้นในเยาวชน จึงส่งผลให้เยาวชนมีจิตสาธารณะน้อยลง ส่งผลกระทบต่อบุคคล ครอบครัว และชุมชน ดังนี้ 1) ผลกระทบระดับบุคคล ทำให้เกิดปัญหา คือการสร้างความคิดริเริ่มให้แก่ตนเองและผู้อื่น 2) ผลกระทบในระดับครอบครัว ทำให้ความสัมพันธ์ช่วยเหลือกันในครอบครัวลดน้อยลงและเกิดการแก่งแย่งทะเลาะเบาะแว้ง ไม่เข้าใจกันภายในครอบครัว 3) ผลกระทบระดับหน่วยงาน เกิดการแบ่งพรรคแบ่งฝ่ายภายในหน่วยงาน มีความเห็นแก่ตัวเกิดขึ้นในหน่วยงาน ส่งผลให้มีการนำเอาสมบัติของหน่วยงานมาเป็นสมบัติส่วนตัว จนทำให้หน่วยงานไม่เจริญก้าวหน้าคุณภาพและประสิทธิภาพของงานลดน้อยลง 4) ผลกระทบระดับชุมชน ทำให้ชุมชนอ่อนแอ ขาดการพัฒนา เพราะต่างคนต่างอยู่ สภาพชุมชนมีสภาพเช่นไรก็ยังคงเป็นเช่นนั้น ไม่เกิดการพัฒนา และยิ่งนานไปก็มีแต่ทรุดโทรมลง จนทำให้อาชญากรรมในชุมชนเกิดขึ้นอย่างมากมาย ในที่สุดชุมชนก็จะขาดศูนย์รวมจิตใจ ขาดผู้นำที่นำไปสู่การแก้ปัญหา [4] นักการศึกษาเล็งเห็นถึงความสำคัญในการแก้ไขปัญหาคาราคาซังด้านจิตสาธารณะในเยาวชน ดังจะเห็นได้จากการกำหนดการพัฒนาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้มุ่งเน้นพัฒนาผู้เรียนทุกคน ถือเป็นกำลังสำคัญของประเทศชาติ ให้เป็นบุคคลที่มีความสมดุลทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ คุณธรรม มีจิตสำนึกสาธารณะในความเป็นพลเมืองไทยและพลโลก ยึดมั่นตามระบบการปกครองตามระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข บนพื้นฐานความเชื่อว่า ทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้เต็มศักยภาพ [5]

แนวทางหนึ่งที่จะสามารถช่วยในการบำบัดแก้ไขและป้องกันเพื่อเตรียมความพร้อมในการเผชิญชีวิตในอนาคตให้กับเด็กและเยาวชนคือ การพัฒนาและส่งเสริมจิตสาธารณะเพื่อให้เด็กและเยาวชนได้ตระหนักรู้และเห็นความสำคัญในสิทธิของตนเองและผู้อื่น มีความรู้สึกเสียสละ เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และมีจิตสำนึกในการเป็นพลเมืองที่ดีเนื่องจากจิตสาธารณะเป็นความรับผิดชอบที่เกิดจากภายใน นั่นคือ ความรู้สึกนึกคิด จิตสำนึก ตลอดจนการมีคุณธรรมจริยธรรม สิ่งเหล่านี้จะอยู่ภายในจิตใจ ซึ่งจะส่งผลมาสู่ภายนอกผ่านการกระทำ ปัญหาต่างๆที่เกิดขึ้นในวันนี้จะเห็นได้ว่า เกิดจากการขาดจิตสำนึกของคนส่วนรวมในสังคมเป็นส่วนใหญ่ ดังนั้นจิตสาธารณะจึงเป็นสิ่งสำคัญที่เยาวชนต้องให้ความสำคัญและตระหนักในเรื่องนี้ [6] ซึ่งปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีจิตสาธารณะของเด็กและเยาวชน Coopersmith [7] สรุปว่าปัจจัยที่มีผลต่อการเกิดจิตสาธารณะ มี 2 ปัจจัย คือ 1) ปัจจัยที่เป็นส่วนประกอบภายในตนเอง หมายถึง ลักษณะเฉพาะของบุคคลแต่ละคนที่ทำให้ความสำนึกของบุคคลแตกต่างกัน ได้แก่ ลักษณะทางกายภาพ ความสามารถทั่วไป สมรรถภาพ ภาวะทางอารมณ์ ค่านิยมส่วนบุคคล ความปรารถนา และเพศ 2) ปัจจัยที่เป็นส่วนประกอบภายนอก หมายถึง สภาพแวดล้อมภายนอกที่บุคคลมีปฏิสัมพันธ์ด้วย ซึ่งจะส่งผลให้เกิดจิตสำนึกในแต่ละคนที่แตกต่างกัน ได้แก่ ความสัมพันธ์ในครอบครัว โรงเรียนและการศึกษา สถานภาพทางสังคม และกลุ่มเพื่อน เป็นต้น ชัยวัฒน์ [8] ได้รวบรวมวิธีการพัฒนาจิตสาธารณะของนักการศึกษาหลายท่านที่ได้นำเสนอวิธีการพัฒนาจิตสาธารณะให้แก่เด็กและเยาวชนด้วยวิธีการที่หลากหลาย แต่ส่วนใหญ่จะยึดหลักการของการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมเป็นหลัก ซึ่งสามารถสรุปได้ดังนี้ ธรรมนันทิกา [9] นำเสนอการใช้บทบาทสมมติกับตัวแบบ เป็นการทดลองให้เด็กได้สวมบทบาทผู้อื่นเพื่อรับรู้ถึงความรู้สึก และอารมณ์ของผู้อื่น และปรับเปลี่ยนความคิดของตนเองได้อย่างสมเหตุสมผล ซึ่งเป็นเทคนิคทางอารมณ์ภายใต้แนวความคิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม อัญชลี [10] นำเสนอการใช้สถานการณ์จำลองผสมผสานกับเทคนิคการประเมินผลจากสภาพจริง ความเป็นจริงในชีวิต โดยเน้นการมีส่วนร่วมระหว่างครูและเด็ก ให้เด็กมีส่วนร่วมในการแสดงบทบาท เสนอข้อคิดเห็น และสามารถแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นได้ พร้อมกับการใช้วิธีการและเครื่องมือที่หลากหลายควบคู่กับการจัดสถานการณ์จำลองเพื่อประเมินพฤติกรรมของเด็ก นันทวัฒน์ [11] นำเสนอการใช้ตัวแบบสัญลักษณ์ผ่านสื่อหนังสือเรียนเล่มเล็กเชิงวรรณกรรม ซึ่งประกอบด้วยเนื้อหา 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการหลีกเลี่ยงการใช้หรือการกระทำที่ก่อให้เกิดความชำรุดเสียหายต่อส่วนรวม ด้านการถือเป็นหน้าที่ที่จะมีส่วนร่วมในการดูแลรักษา และด้านการรักษาสีบทในการรักษาของส่วนรวม โดยทำการแจกหนังสือให้กับนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง โดยกลุ่มทดลองจะได้อ่านหนังสือที่มีตัวแบบสัญลักษณ์ของการมีจิตสาธารณะ ส่วนกลุ่มควบคุมจะได้อ่านหนังสือที่ไม่มีตัวแบบสัญลักษณ์ ซึ่งผลการใช้พบว่านักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้อ่านหนังสือเล่มเล็กเชิงวรรณกรรมที่มีตัวแบบสัญลักษณ์จิตสาธารณะ จะมีจิตสาธารณะสูงกว่ากลุ่มควบคุม

การพัฒนาและส่งเสริมจิตสาธารณะในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้โปรแกรมการปรึกษากลุ่มแบบพฤติกรรมนิยม โดยกระบวนการให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม จะส่งเสริมให้สมาชิกภายในกลุ่มมีสัมพันธภาพที่ดีต่อกัน ก่อให้เกิดบรรยากาศอันอบอุ่นและเกิดการยอมรับกัน ซึ่งเป็นกระบวนการช่วยเหลือที่เริ่มต้นด้วยการที่ให้ผู้สมาชิกเริ่มสำรวจตนเอง เพื่อเปิดเผยความคิดหรือพฤติกรรมที่ส่งผลเสียแก่ตนเองให้กับคนในกลุ่มได้ทราบ ผู้นำกลุ่มช่วยให้สมาชิกเข้าใจตนเอง โดยสำรวจข้อดีและข้อเสียของความคิดและพฤติกรรม ผู้นำกลุ่มช่วยให้สมาชิกพิจารณาทางเลือกในการแก้ไขปัญหา เพื่อนำไปทดลองปฏิบัติรายงานความคิด ความรู้สึกที่เกิดขึ้นจากการกระทำใหม่ โดยกลุ่มจะให้ความสนับสนุนช่วยเหลือให้ผู้สมาชิกยึดมั่นกับข้อตกลงใจ [4] โปรแกรมการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มนั้น ส่งผลให้เด็กและเยาวชนเกิดการตระหนักรู้เห็นคุณค่าในตนเองและรู้จักเคารพสิทธิของตนเองและผู้อื่น สำหรับงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อส่งเสริมและช่วยเหลือเด็กและเยาวชนในสถานพินิจ ได้แก่ งานวิจัยของ จำปี [12] ศึกษาผลของการให้คำปรึกษาวิตถวิทยาแบบกลุ่ม ตามแนวคิดพิจารณาความเป็นจริงที่มีต่อการเห็นคุณค่าในตนเองของเยาวชนในสถานพินิจและ

คุ้มครองเด็กและเยาวชน จังหวัดสงขลา พบว่า เยาวชนที่ได้รับการให้คำปรึกษาจิตวิทยาแบบกลุ่มตามแนวคิดพิจารณาความเป็นจริง มีการเห็นคุณค่าในตนเอง สูงกว่าก่อนเข้ากลุ่ม งานวิจัยของ ชีรวัดน์ [13] ศึกษาผลของการใช้กระบวนการกลุ่มเพื่อพัฒนาพฤติกรรมรับผิดชอบของเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน จังหวัดอุดรธานี พบว่า หลังการทดลองกลุ่มทดลองมีพฤติกรรมรับผิดชอบเพิ่มขึ้น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ นอกจากนี้ วัชรวรรณ [14] ศึกษาผลของการให้คำปรึกษากลุ่มตามทฤษฎีเผชิญความจริงต่อการเผชิญปัญหาของวัยรุ่นในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน จังหวัดชลบุรี พบว่า หลังการทดลองวัยรุ่นในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนกลุ่มทดลองมีคะแนนเฉลี่ยการเผชิญปัญหาในระยะหลังการทดลองและระยะติดตามผลสูงกว่าระยะก่อนการทดลอง

การให้การปรึกษาแบบพฤติกรรมนิยม เป็นการให้การปรึกษาที่ให้ความสำคัญกับปัจจุบันและพฤติกรรมที่สังเกตเห็นและวัดได้ ซึ่งทฤษฎีนี้จะยึดหลักพฤติกรรมของมนุษย์ว่าเป็นสิ่งที่เรียนรู้และเปลี่ยนแปลงได้ ผู้ให้คำปรึกษาใช้หลักการเรียนรู้เป็นวิธีการช่วยให้ผู้รับการปรึกษาเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม โดยจะเลือกใช้เทคนิคและกลวิธีที่เหมาะสมกับผู้รับการปรึกษาแต่ละคน ซึ่งเทคนิคที่ใช้ในการให้คำปรึกษาแบบพฤติกรรมนิยมว่า มีหลายวิธี แต่เทคนิคที่นิยมนำมาใช้ได้แก่ 1) เทคนิคการเสริมแรง (Reinforcement Technique) 2) เทคนิคการเรียนรู้จากตัวแบบ (Modeling Technique) 3) เทคนิคการฝึกทักษะทางสังคม (Social Skills Training Techniques) และ 4) เทคนิคการปรับพฤติกรรม (Behavior Modification) นักจิตวิทยากลุ่มพฤติกรรมนิยมมีความเชื่อว่า พฤติกรรมของเด็กเป็นผลมาจากการที่เขาได้รับการเสริมแรง ซึ่งเงื่อนไขของการเสริมแรง (Reinforce) คือ พฤติกรรมใดก็ตามที่เมื่อกระทำแล้วได้รับผลจากการกระทำนั้น พฤติกรรมนั้นก็จะมีความโน้มที่จะเกิดขึ้นบ่อยครั้งขึ้นหรือมีความถี่ในการเกิดเพิ่มมากขึ้น [15]

จากความสำคัญข้างต้น ผู้วิจัยจึงเป็นผู้ที่ทำงานกับเด็กและเยาวชนมาเป็นระยะเวลากว่า 10 ปี และมีโอกาสได้เข้าไปฝึกงาน พร้อมทั้งเป็นวิทยากรอบรมพิเศษแก่เด็กและเยาวชนของสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัดปัตตานี ได้พบปัญหาการขาดจิตสำนึกของเด็กและเยาวชน ด้านการปฏิบัติตนต่อการทำหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย การรู้จักสิทธิของตนเองและผู้อื่น ขาดความรับผิดชอบ ไม่ช่วยกันรักษาสมบัติของส่วนรวม ชอบยึดเอามาเป็นของตนเอง เด็กและเยาวชนได้บ่มเพาะพฤติกรรมเหล่านี้ จนกลายเป็นพฤติกรรมอื่นไม่พึงประสงค์ ส่งผลให้ไม่สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นและสังคมได้อย่างสงบสุข เนื่องจากด้วยบริบทของกระบวนการดูแลเด็กและเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน มีช่องว่างที่ส่งผลให้เด็กและเยาวชน แสดงพฤติกรรมหรือการแสดงออกที่ไม่เหมาะสม รวมทั้งการก่อเหตุทะเลาะวิวาท ในช่วงเวลากลางคืน หลังจากเจ้าหน้าที่เลิกงาน ซึ่งมีเฉพาะเจ้าหน้าที่ดูแลรักษาความปลอดภัย โดยเฉพาะในช่วงวันหยุดเสาร์อาทิตย์ ซึ่งเป็นช่วงเวลาที่เด็กและเยาวชนไม่ได้รับการอบรมแต่อย่างใด จึงทำให้เด็กและเยาวชนมีเวลาว่างและข้อจำกัดของโปรแกรมการอบรมของสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน ซึ่งเป็นโปรแกรมอบรมที่ครอบคลุมหลายด้าน ซึ่งมีกิจกรรมที่หลากหลาย ทำให้ด้านการพัฒนาและเสริมสร้างจิตสำนึกยังไม่ค่อยมีความเข้มข้นมากพอ ในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะพัฒนาพฤติกรรมการมีจิตสำนึกของเด็กและเยาวชนในบริบทของการทำงานด้านสังคมสงเคราะห์และสุขภาพจิต โดยใช้โปรแกรมการปรึกษากลุ่มแบบพฤติกรรมนิยมเพื่อพัฒนาและเสริมสร้างให้เด็กและเยาวชนมีพฤติกรรมที่แสดงออกต่อผู้อื่นและสังคม ด้วยการปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดี มีส่วนร่วมในการสร้างสรรค์ความเจริญของงานแก่สังคม ทำตนให้ประโยชน์แก่ตนเองและผู้อื่น เป็นบุคคลที่มีคุณค่าต่อสังคมและประเทศชาติต่อไปในภายภาคหน้า

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อเปรียบเทียบผลของโปรแกรมการศึกษากลุ่มแบบพฤติกรรมนิยมที่มีต่อการพัฒนาจิตสาธารณะของเด็กและเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัดปัตตานี ก่อนและหลังการทดลอง
2. เพื่อเปรียบเทียบจิตสาธารณะของเด็กและเยาวชน ระหว่างกลุ่มที่ได้รับการพัฒนาและเสริมสร้างจิตสาธารณะโดยใช้โปรแกรมการศึกษากลุ่มแบบพฤติกรรมนิยมกับกลุ่มที่เข้าร่วมโปรแกรมการอบรมตามปกติของสถานพินิจ

สมมติฐานการวิจัย

1. เด็กและเยาวชนที่เข้าร่วมโปรแกรมการศึกษากลุ่มแบบพฤติกรรมนิยมที่มีต่อการพัฒนาจิตสาธารณะจะมีจิตสาธารณะหลังการเข้าร่วมการทดลองสูงกว่าก่อนเข้าร่วมการทดลอง
2. เด็กและเยาวชนที่เข้าร่วมโปรแกรมการศึกษากลุ่มแบบพฤติกรรมนิยมที่มีต่อการพัฒนาจิตสาธารณะ จะมีจิตสาธารณะสูงกว่ากลุ่มที่เข้าร่วมการอบรมตามปกติของสถานพินิจ

วิธีการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงทดลองโดยใช้แบบแผนการวิจัยกึ่งทดลอง (Quasi-Experimental Research) เพื่อศึกษาผลของโปรแกรมการศึกษากลุ่มแบบพฤติกรรมนิยมที่มีต่อการพัฒนาจิตสาธารณะของเด็กและเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัดปัตตานี โดยมีรายละเอียดวิธีดำเนินการวิจัยดังนี้

ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา ตัวแปรอิสระ ได้แก่ โปรแกรมการศึกษากลุ่มแบบพฤติกรรมนิยมและ โปรแกรมการอบรมของสถานพินิจ ตัวแปรตาม ได้แก่ จิตสาธารณะ

กลุ่มเป้าหมาย คือ เด็กและเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัดปัตตานี จำนวน 30 คน ที่ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling) โดยแบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 15 คน และกลุ่มควบคุม 15 คน ซึ่งมีคุณสมบัติของกลุ่มตัวอย่างที่เลือกเข้าศึกษา (Inclusion criteria) ดังนี้ 1) มีอายุตั้งแต่ 11-18 ปี 2) สามารถอ่าน ฟัง เขียน และสื่อสารภาษาไทยได้ 3) มีระยะเวลาอยู่ในสถานพินิจตลอดช่วงเดือนมีนาคมถึงเดือนเมษายน 4) ยินยอมเข้าร่วมการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ 1) แบบวัดจิตสาธารณะ ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบมาตรวัดประเมินค่า (Rating Scale) 4 ระดับ ประกอบด้วย ไม่เคยเลย บางครั้ง บ่อยครั้ง เป็นประจำ ซึ่งประกอบด้วยข้อคำถามต่างๆที่บรรยายถึงจิตสาธารณะ 3 ด้าน คือ ด้านการใช้และดูแลรักษาสาธารณสมบัติ (ข้อ 1-15) ด้านการถือปฏิบัติเป็นประจำ (ข้อ 16-30) และด้านการเคารพสิทธิของตนเองและผู้อื่น (ข้อ 30-45) ด้านละ 15 ข้อ รวมทั้งสิ้น 45 ข้อ มีค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับประเด็นหลักของเนื้อหา (Item content validity : I-CVI) เท่ากับ 1 จำนวน 37 ข้อ และมีค่าเท่ากับ .80 จำนวน 8 ข้อ ผู้วิจัยใช้แบบวัดฉบับนี้วัดจิตสาธารณะของเด็กและเยาวชนก่อนการทดลองและหลังการทดลอง โดยใช้วัดจิตสาธารณะทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม แบ่งเป็น 3 ด้าน จำนวน 45 ข้อ และมีความเชื่อมั่นอยู่ในระดับสูง ($\alpha = .896$) และ 2) โปรแกรมการศึกษากลุ่มแบบพฤติกรรมนิยม จำนวน 14 ครั้ง ครั้งละ 60-90 นาที ซึ่ง

การดำเนินกลุ่มในแต่ละครั้งจะมี 3 ช่วง คือ ช่วงระยะต้น ช่วงระยะกลางและช่วงระยะยุติ โดยใช้เทคนิคการเสริมแรง (Reinforcement Technique) การเรียนรู้จากการมีตัวแบบ (Modeling Technique) และการปรับพฤติกรรม (Behavior Modification)

วิธีการดำเนินการทดลองและเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยทำหนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อทำวิทยานิพนธ์ถึงผู้อำนวยการสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัดปัตตานี เพื่อขอความร่วมมือในการทำวิจัยและขอใช้สถานที่ในการทำกิจกรรมการให้การปรึกษากลุ่ม

1. ก่อนการทดลอง

1.1 ผู้วิจัยวัดจิตสาธารณะของเด็กและเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัดปัตตานี โดยใช้แบบวัดจิตสาธารณะที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้น

1.2 คัดเลือกเด็กและเยาวชนที่มีคะแนนจิตสาธารณะในระดับต่ำ โดยเรียงคะแนนจากน้อยไปหามาก ตามลำดับจำนวน 30 คน จากนั้นจึงสุ่มเลือกกว่ากลุ่มตัวอย่างที่เลือกมากกลุ่มใดเป็นกลุ่มทดลอง กลุ่มใดเป็นกลุ่มควบคุม (Random treatment) ได้เด็กและเยาวชนเป็นกลุ่มทดลองจำนวน 15 คน และกลุ่มควบคุม จำนวน 15 คน

2. ขั้นตอนทดลอง

ดำเนินการทดลองโดยกลุ่มทดลองได้รับโปรแกรมการให้การปรึกษากลุ่มแบบพฤติกรรมนิยมเพื่อพัฒนาจิตสาธารณะจำนวน 14 ครั้ง ครั้งละ 60-90 นาที สัปดาห์ละ 2 ครั้ง วันจันทร์และวันพฤหัสบดี ตลอดช่วงเดือนมีนาคมถึงเดือนเมษายน พ.ศ. 2561 ซึ่งกิจกรรมหลักมีดังนี้ 1.เปิดกลุ่ม/ปฐมนิเทศ กิจกรรม แนะนำตนเองด้วยภาพ 2.เจตคติต่อจิตสำนึกสาธารณะ กิจกรรม ร่วมด้วยช่วยกัน 3.ความรับผิดชอบ กิจกรรม สิ่งที่ต้องทำ 4.ความรับผิดชอบ (ครั้งที่ 2) กิจกรรม หน้าที่ของฉัน 5.การมีตัวแบบ กิจกรรม คนบันดาลใจ 6.การมีตัวแบบ (ครั้งที่ 2) กิจกรรม บุคคลในดวงใจ 7.คุณธรรม จริยธรรม กิจกรรม ด้วยจิตสำนึก 8.คุณธรรม จริยธรรม (ครั้งที่ 2) กิจกรรม คุณธรรม นำชีวิต 9.การรับรู้ความสามารถของตน กิจกรรม คนสำคัญ 10.การสนับสนุนจากเพื่อน กิจกรรม รวมพลัง 11.การใช้และดูแลรักษาสาธารณสมบัติ กิจกรรม ของส่วนรวม 12.การถือปฏิบัติหน้าที่ที่ต้องปฏิบัติ กิจกรรม สัญญาใจ 13.การเคารพสิทธิของตนเองและผู้อื่น กิจกรรม สิทธิของฉันและเธอ 14.ยุติการให้การปรึกษา กิจกรรม ทบทวนตนเอง ส่วนกลุ่มควบคุมได้รับการอบรมตามโปรแกรมปกติของสถานพินิจ ในช่วงวันจันทร์ถึงวันศุกร์ ตั้งแต่ช่วงเวลา 10.00-12.00 น. และ 13.30-15.00 น. ซึ่งดูแลรับผิดชอบโดย พยาบาล นักสังคมสงเคราะห์ นักจิตวิทยา และนักวิชาการอบรมและฝึกวิชาชีพ โดยมีกิจกรรมหลัก ดังนี้ 1.กลุ่มสัมพันธ์ 2.วิชาชีพ 3.สุศึกษา 4.กิจกรรมลูกเสือ/จิตอาสา 5.ทักษะชีวิต 6.หน้าที่ของพลเมือง 7.กิจกรรมส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม และ 8.เตรียมความพร้อมก่อนปล่อย เป็นต้น

3. หลังการทดลอง

เมื่อสิ้นสุดการทดลอง ผู้วิจัยนำแบบวัดจิตสาธารณะไปเก็บข้อมูล หลังการทดลองกับกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม จากนั้นนำข้อมูลไปวิเคราะห์ทางสถิติได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน Wilcoxon matched-pairs signedrank test และ Mann-Whitney U test

**โปรแกรมการให้การปรึกษากลุ่มแบบพฤติกรรมนิยมที่มีต่อการพัฒนาจิตสาธารณะของเด็กและเยาวชน
จังหวัดปัตตานี**

ครั้งที่	ประเด็น	วัตถุประสงค์
1	เปิดกลุ่ม/ปฐมนิเทศ	เพื่อให้สมาชิกทราบจุดมุ่งหมายและข้อตกลงเบื้องต้นของกลุ่ม
2	เจตคติต่อจิตสำนึกสาธารณะ	เพื่อให้สมาชิกได้รับรู้และเข้าใจนิยามของจิตสาธารณะ
3-4	ความรับผิดชอบ	เพื่อส่งเสริมให้สมาชิกตระหนักและเห็นความสำคัญของการมีความรับผิดชอบ
5-6	การมีตัวแบบ	เพื่อปลูกฝังให้สมาชิกมีตัวแบบที่มีจิตสาธารณะทั้งจากเพื่อนในกลุ่มและบุคคลสำคัญ
7-8	คุณธรรม จริยธรรม	เพื่อส่งเสริมและปลูกฝังให้สมาชิกมีจิตสำนึกในการใช้ชีวิตด้วยคุณงามความดี
9	การรับรู้ความสามารถของตน	เพื่อให้สมาชิกได้ประเมินตนเองโดยภาพรวมในด้านคุณค่าความสามารถและความสำคัญของตนเอง
10	การสนับสนุนจากเพื่อน	เพื่อให้สมาชิกมีกำลังใจและแรงบันดาลใจจากคนรอบข้างในการทำความคิดเสียสละและช่วยเหลือผู้อื่น
11	การใช้และดูแลรักษาสาธารณสมบัติ	เพื่อปลูกฝังให้สมาชิกเห็นความสำคัญของการดูแลรักษาสง่าของ
12	การถือปฏิบัติหน้าที่ที่ต้องปฏิบัติ	เพื่อปลูกฝังและส่งเสริมให้สมาชิกทำตามหน้าที่และเคารพกฎระเบียบที่กำหนด
13	การเคารพสิทธิของตนเองและผู้อื่น	เพื่อปลูกฝังให้สมาชิกได้ตระหนักและเห็นความสำคัญของการเคารพสิทธิของกันและกัน
14	ปิดกลุ่ม	เพื่อให้สมาชิกได้ทบทวนสิ่งที่ตนได้เรียนรู้จากกลุ่ม

ผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

- เด็กและเยาวชนที่เข้าร่วมโปรแกรมการปรึกษากลุ่มแบบพฤติกรรมนิยม จะมีคะแนนจิตสาธารณะหลังการเข้าร่วมการทดลองสูงกว่าคะแนนก่อนเข้าร่วมการทดลอง
- หลังการเข้าร่วมโปรแกรมการปรึกษากลุ่มแบบพฤติกรรมนิยม เด็กและเยาวชนจะมีคะแนนจิตสาธารณะสูงกว่ากลุ่มที่เข้าร่วมการอบรมตามโปรแกรมปกติของสถานพินิจ

ตารางที่ 1 แสดงคะแนนจิตสาธารณะก่อนทดลอง ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมของเด็กและเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน จังหวัดปัตตานี โดยใช้สถิติ The Mann-Whitney U Test

ด้าน	กลุ่มตัวอย่าง						U	p-value
	กลุ่มทดลอง			กลุ่มควบคุม				
	n	$\bar{X}$	Mean Rank	n	$\bar{X}$	Mean Rank		
การกระทำ	15	51.27	16.53	15	48.93	14.47	97.00	.52
การถือเป็นหน้าที่	15	52.87	17.27	15	49.53	13.73	86.00	.27
การเคารพสิทธิ	15	50.93	17.30	15	48.40	13.70	85.50	.26
ภาพรวม	15	155.07	17.50	15	146.87	13.50	82.50	.21

จากตารางที่ 1 พบว่า ก่อนทดลอง เด็กและเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัดปัตตานี ที่เข้าร่วมโปรแกรมการศึกษากลุ่มแบบพฤติกรรมนิยมและกลุ่มที่เข้าร่วมโปรแกรมอบรมตามปกติของสถานพินิจ มีคะแนนจิตสาธารณะไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 2 แสดงคะแนนจิตสาธารณะ ก่อนการทดลองและหลังการทดลองของเด็กและเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน จังหวัดปัตตานี ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

คนที่	กลุ่มทดลอง			กลุ่มควบคุม		
	ก่อนทดลอง	หลังทดลอง	ผลต่าง	ก่อนทดลอง	หลังทดลอง	ผลต่าง
1	164	163	-1	109	113	4
2	172	175	3	143	145	2
3	110	110	0	164	170	4
4	148	164	16	139	162	23
5	164	164	0	113	108	-5
6	154	170	16	140	159	19
7	157	177	20	162	171	9
8	159	144	-15	157	147	-10
9	174	158	-16	137	155	18
10	171	175	4	130	127	-3
11	147	160	13	152	151	-1
12	174	177	3	174	134	-40
13	123	158	35	164	154	10
14	155	177	22	158	160	2
15	154	180	26	161	157	-4
$\bar{X}$	155.07	163.47	8.4	146.87	147.53	.66

จากตารางที่ 2 พบว่า หลังการทดลอง เด็กและเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน จังหวัดปัตตานี ที่ได้เข้าร่วมโปรแกรมการศึกษากลุ่มแบบพฤติกรรมนิยม โดยรวมมีคะแนนจิตสาธารณะเพิ่มขึ้นกว่าก่อนการทดลอง

ตารางที่ 3 แสดงคะแนนจิตสาธารณะ ระหว่างก่อนทดลองและหลังทดลองของเด็กและเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน จังหวัดปัตตานี ที่ได้เข้าร่วมโปรแกรมการศึกษากลุ่มแบบพฤติกรรมนิยมที่มีต่อการพัฒนาจิตสาธารณะ โดยใช้สถิติ The Wilcoxon Matched Pairs Signed Ranks Test โดยจำแนกตามรายด้านและภาพรวม

ด้าน	กลุ่มทดลอง						d	Z	p-value
	ก่อนทดลอง			หลังทดลอง					
	n	$\bar{X}$	S.D.	n	$\bar{X}$	S.D.			
การกระทำ	15	51.27	6.05	15	54.33	6.29	.49	1.760	.078
การถือเป็นหน้าที่	15	52.87	6.55	15	54.20	6.16	.21	.969	.333
การเคารพสิทธิ	15	50.93	7.61	15	54.93	6.41	.57	2.199	.028*
ภาพรวม	15	155.07	18.15	15	163.47	17.81	.47	2.135	.033*

* หมายถึง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 3 พบว่า เด็กและเยาวชนที่ได้เข้าร่วมโปรแกรมการศึกษากลุ่มแบบพฤติกรรมนิยม มีคะแนนจิตสาธารณะเพิ่มขึ้นกว่าก่อนการทดลอง และเมื่อพิจารณาทางด้าน พบว่า เด็กและเยาวชนที่เข้าร่วมโปรแกรมการศึกษากลุ่มแบบพฤติกรรม มีคะแนนจิตสาธารณะด้านการเคารพสิทธิเพิ่มขึ้นกว่าก่อนการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และมีค่า Effect size อยู่ในระดับปานกลาง ($d = .47$)

2. หลังการเข้าร่วมโปรแกรมการศึกษากลุ่มแบบพฤติกรรมนิยม เด็กและเยาวชนจะมีจิตสาธารณะสูงกว่ากลุ่มที่เข้าร่วมโปรแกรมอบรมปกติของสถานพินิจ

ตารางที่ 4 แสดงคะแนนจิตสาธารณะหลังทดลอง ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมของเด็กและเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน จังหวัดปัตตานี โดยใช้สถิติ The Mann-Whitney U Test โดยจำแนกรายด้านและภาพรวม

ด้าน	กลุ่มตัวอย่าง						d	U	p-value
	กลุ่มทดลอง			กลุ่มควบคุม					
	n	$\bar{X}$	Mean Rank	n	$\bar{X}$	Mean Rank			
การกระทำ	15	54.33	18.63	15	49.00	12.37	.74	65.50	.05*
การถือเป็นหน้าที่	15	54.20	18.73	15	49.47	12.27	.68	64.00	.04*
การเคารพสิทธิ	15	54.93	20.20	15	49.07	10.80	.97	42.00	.01**
ภาพรวม	15	163.47	19.93	15	147.53	11.07	.86	46.00	.01**

* หมายถึง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

** หมายถึง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 4 พบว่า หลังการทดลอง เด็กและเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัดปัตตานี ที่เข้าร่วมโปรแกรมการปรึกษากลุ่มแบบพฤติกรรมนิยมมีคะแนนจิตสาธารณะสูงกว่ากลุ่มที่เข้าร่วมโปรแกรมอบรมปกติของสถานพินิจ และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า เด็กและเยาวชนมีจิตสาธารณะด้านการเคารพสิทธิ สูงกว่ากลุ่มที่เข้าร่วมโปรแกรมปกติของสถานพินิจ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และมีจิตสาธารณะด้านการกระทำ และด้านการถือเป็นหน้าที่ สูงกว่ากลุ่มที่เข้าร่วมโปรแกรมอบรมปกติของสถานพินิจ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และมีค่า Effect size อยู่ในระดับสูง ($d = .86$)

สรุปผลการวิจัย

จากการทดลองผลของโปรแกรมการปรึกษากลุ่มแบบพฤติกรรมนิยมที่มีต่อการพัฒนาจิตสาธารณะของเด็กและเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัดปัตตานี พบว่า

1. เด็กและเยาวชนที่เข้าร่วมโปรแกรมการปรึกษากลุ่มแบบพฤติกรรมนิยม มีจิตสาธารณะ หลังการเข้าร่วมการทดลองสูงกว่าก่อนเข้าร่วมการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
2. เด็กและเยาวชนที่เข้าร่วมโปรแกรมการปรึกษากลุ่มแบบพฤติกรรมนิยม มีจิตสาธารณะสูงกว่ากลุ่มที่เข้าร่วมโปรแกรมอบรมปกติของสถานพินิจ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

การอภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง ผลของโปรแกรมการปรึกษากลุ่มแบบพฤติกรรมนิยมที่มีต่อการพัฒนาจิตสาธารณะของเด็กและเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัดปัตตานี สามารถสรุปผลการวิจัยตามสมมุติฐานที่กำหนดไว้ 2 สมมุติฐาน ดังต่อไปนี้

1. เด็กและเยาวชนที่เข้าร่วมโปรแกรมการปรึกษากลุ่มแบบพฤติกรรมนิยม มีคะแนนจิตสาธารณะโดยภาพรวมหลังการเข้าร่วมการทดลองสูงกว่าก่อนเข้าร่วมการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ ผู้วิจัยขออภิปรายดังประเด็นต่อไปนี้

1.1 เด็กและเยาวชนที่ได้รับโปรแกรมการปรึกษากลุ่ม ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามกระบวนการของการปรึกษากลุ่ม กล่าวคือ สร้างบรรยากาศที่อบอุ่น สร้างความไว้วางใจกันภายในกลุ่ม ทั้งยังเปิดโอกาสให้สมาชิกในกลุ่มรับฟังประสบการณ์และความคิดเห็นของเพื่อนสมาชิกเกี่ยวกับการมีจิตสาธารณะ โดยมีผู้นำกลุ่มคอยเอื้ออำนวยให้สมาชิกในกลุ่มเชื่อมโยงเรื่องราวของตนเองที่แสดงถึงการมีจิตสาธารณะ ทำให้สมาชิกในกลุ่มเกิดการตระหนักรู้ถึงความสำคัญของการอยู่ร่วมกันและการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน นอกจากนี้ผู้วิจัยให้สมาชิกในกลุ่มสร้างพลังแรงใจในการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมระหว่างกัน เพื่อให้สมาชิกในกลุ่มมีแรงกระตุ้นและมีกำลังใจในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของตนเองให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น สอดคล้องกับ ดวงมณี [16] ที่เสนอว่า การทำกลุ่มการปรึกษาทางจิตวิทยาที่อิงแนวคิดทฤษฎีทางจิตวิทยา สามารถสร้างบรรยากาศของความไว้วางใจ มีความรู้สึกปลอดภัย และทำให้สมาชิกภายในกลุ่มเกิดแรงใจและมีพลังใจที่จะเปลี่ยนแปลงตนเองให้ดีขึ้น นอกจากนี้ผู้นำกลุ่มได้ใช้ทักษะที่ส่งเสริมการเล่าเรื่องราว การเปิดเผยตนเอง เช่น การสะท้อนข้อความ การสะท้อนความรู้สึก และเนื่องจากการให้การปรึกษากลุ่มแบบพฤติกรรมนิยม เทคนิคที่ผู้วิจัยนำมาใช้ ได้แก่ การมีตัวแบบ (ด้านการมีจิตสาธารณะจากสมาชิกกลุ่ม พ่อแม่ ผู้ปกครอง ครูบาอาจารย์และคนรอบข้าง) การให้การเสริมแรง (ทางสังคม โดยการชม การให้กำลังใจและการสนับสนุน

ทางบวก) ดังตัวอย่างบทสนทนา ครั้งที่ 2 เรื่อง เจตคติต่อจิตสำนึกสาธารณะ (แสดงถึงการสะท้อนข้อความและความรู้สึก)

สมาชิก G : “สำหรับพฤติกรรมที่บ่งบอกถึงการมีจิตสาธารณะของผม คือการที่ผมไปช่วยเพื่อนที่ประสบอุบัติเหตุ ตอนนั้นเขาล้มรถ ผมเลยพาเขาไปส่งที่โรงพยาบาล”

ผู้นำกลุ่ม : “พฤติกรรมการมีจิตสาธารณะของ G คือการพาเพื่อนไปส่งโรงพยาบาล” (สะท้อนข้อความ)

สมาชิก G : “ผมรู้สึกดีใจที่ได้ช่วยเพื่อน เพราะถ้าเราไม่ช่วย เพื่อนก็อาจจะนอนเจ็บอยู่ตรงนั้น ไม่มีใครช่วย ได้ช่วยเพื่อนแล้วรู้สึกสบายใจ ได้ความดี”

ผู้นำกลุ่ม : “แสดงว่า G เข้าใจถึงความรู้สึกของคนที่เขาเจ็บแล้วไม่มีใครช่วย พอไปช่วยแล้ว G จึงรู้สึกดี” (สะท้อนความรู้สึก)

สำหรับการเสริมแรง ดังตัวอย่างบทสนทนา ครั้งที่ 5 เรื่อง การมีตัวแบบ (จากสมาชิกในกลุ่ม) ผู้นำกลุ่มให้สมาชิกพูดกับเพื่อนที่มีความประทับใจต่อการมีจิตสาธารณะเพื่อเป็นการเสริมแรงให้กับสมาชิกผู้นั้น

สมาชิก J : “ผมประทับใจเพื่อนที่เขามาช่วยปลดใจผม เวลาที่ผมไม่สบายใจ”

ผู้นำกลุ่ม : “J ประทับใจเพื่อนที่มาปลดใจเวลาไม่สบายใจ” (การสะท้อนข้อความ)

สมาชิก J : “ผมรู้สึกว่าเขาเป็นคนใจดี เขาชอบช่วยเหลือทุกคน และเขาก็เข้ากับทุกคนได้ เขาเป็นคนที่ชอบปลดใจและให้กำลังใจเพื่อนๆ”

ผู้นำกลุ่ม : “J รู้สึกว่าเพื่อนคนนี้เป็นคนดี เพราะ J รู้สึกว่าเขาเป็นคนที่ชอบช่วยเหลือเพื่อนๆ” (การสะท้อนความรู้สึก) และผู้นำกลุ่มให้ J หันไปพูดกับสมาชิกคนนั้นเพื่อเป็นการเสริมแรง

สมาชิก J (หันหน้าไปหาเพื่อน) : “ผมก็อยากบอกว่า ชอบใจนะที่เป็นเพื่อนที่ดีสำหรับเราเสมอ และขอให้รักษาความดีนี้ไปตลอด”

สำหรับตัวอย่างบทสนทนา ครั้งที่ 7 เรื่อง คุณธรรม จริยธรรม ผู้นำกลุ่มให้การเสริมแรงแก่สมาชิกที่มีพฤติกรรมด้านการมีคุณธรรม จริยธรรม

สมาชิก D : “ผมได้สอนอัลกุรอานให้เพื่อน เพราะเพื่อนบางคนยังอ่านอัลกุรอานไม่ได้ มาอยู่ที่นี้ ผมก็ได้สอนเพื่อน ผมก็อยากให้เพื่อนอ่านได้”

ผู้นำกลุ่ม : “พฤติกรรมการมีคุณธรรม จริยธรรมของ D คือการสอนอัลกุรอานให้เพื่อน” (การสะท้อนข้อความ)

สมาชิก D : “เวลาที่ผมได้สอนอัลกุรอานให้เพื่อน ผมก็รู้สึกดี เพราะเพื่อนได้อ่านอัลกุรอาน จากที่เมื่อก่อนเพื่อนอ่านไม่ได้”

ผู้นำกลุ่ม : “หลังจากที่ D ได้สอนอัลกุรอานให้เพื่อน D มีความรู้สึกดีและมีความสุขที่เห็นเพื่อนอ่านอัลกุรอานได้ สิ่งนี้เปรียบเสมือนรางวัลที่ D ได้รับ” (การเสริมแรงทางบวก)

ภายหลังการเข้าร่วมโปรแกรมการปรึกษากลุ่มเด็กและเยาวชนมีคะแนนจิตสาธารณะสูงกว่าก่อนการทดลอง สอดคล้องกับงานวิจัยของ อภิเชษฐ [17] ศึกษาผลของกระบวนการกลุ่มเพื่อพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนบ้านโป่งขุนเพชรพัฒนา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชัยภูมิ เขต 3 พบว่า นักเรียนที่เข้าร่วมโปรแกรมกระบวนการกลุ่มเพื่อพัฒนาจิตสาธารณะ มีคะแนนสูงกว่าก่อนเข้าร่วมโปรแกรมกระบวนการกลุ่มเพื่อพัฒนาจิตสาธารณะอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และนักเรียนที่เข้าร่วมโปรแกรมกระบวนการกลุ่มเพื่อพัฒนาจิตสาธารณะมีคะแนนจิตสาธารณะสูงกว่านักเรียนที่ไม่ได้เข้าร่วมโปรแกรมกระบวนการกลุ่มเพื่อพัฒนาจิตสาธารณะอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุพจน์ [18] ศึกษาผลของการปรึกษาเชิง

จิตวิทยาแบบกลุ่มตามทฤษฎีพฤติกรรมนิยมที่มีต่อการเสริมสร้างจิตสาธารณะของนักศึกษา วิทยาลัยเทคโนโลยีภาคใต้ จังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่า กลุ่มทดลองมีระดับจิตสาธารณะในระยะหลังการทดลองสูงกว่าระยะก่อนการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และกลุ่มทดลองมีระดับจิตสาธารณะสูงกว่ากลุ่มควบคุมในระยะหลังการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

1.2 เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า เด็กและเยาวชนที่เข้าร่วมโปรแกรมการศึกษากลุ่มแบบพฤติกรรมนิยม มีจิตสาธารณะด้านการเคารพสิทธิของตนเองและผู้อื่น หลังการเข้าร่วมการทดลองสูงกว่าก่อนเข้าร่วมการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และมีค่า Effect size อยู่ในระดับปานกลาง ($d = .57$) ส่วนอีก 2 ด้าน ได้แก่ ด้านการใช้ และดูแลรักษาสาธารณสมบัติและด้านการถือเป็นหน้าที่ที่ต้องปฏิบัติเป็นประจำ พบว่า คะแนนจิตสาธารณะไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกจากนี้โปรแกรมการศึกษากลุ่มแบบพฤติกรรมนิยมที่มีต่อการพัฒนาจิตสาธารณะ มีจำนวนทั้งหมด 14 ครั้ง พบว่า องค์ประกอบของจิตสาธารณะด้านการเคารพสิทธิของตนเองและผู้อื่นมีความสัมพันธ์กับโปรแกรมการศึกษากลุ่มทั้งหมด 6 แผน ได้แก่ โปรแกรมการศึกษากลุ่มครั้งที่ 6 7 8 9 10 และ 13 ซึ่งมีส่วนช่วยในการสร้างบรรยากาศแห่งการยอมรับ ความอบอุ่นและเป็นกันเอง ช่วยให้รู้จักการปรับตัวเข้ากับผู้อื่น รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น ให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกัน มีสัมพันธภาพที่ดีต่อกัน ตลอดจนให้กำลังใจซึ่งกันและกัน จนทำให้เด็กและเยาวชนเกิดความรู้สึกระหนักและเห็นความสำคัญของตนเองและผู้อื่น มีความเข้าใจและห่วงใยต่อคนรอบข้าง รู้จักเอาใจเขามาใส่ใจเรา ให้เกียรติและเคารพสิทธิของตนเองและผู้อื่น อีกทั้งเรื่องของการเคารพสิทธิของตนเองและผู้อื่น เป็นเรื่องใกล้ตัวและเป็นความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนที่มีต่อกัน ซึ่งเด็กและเยาวชนที่กำลังอยู่ในช่วงของวัยรุ่น จะให้ความสำคัญกับความสัมพันธ์ที่มีต่อเพื่อนเป็นหลัก นอกจากนี้ผู้วิจัยได้สร้างแผนกลุ่มจากตัวแปรที่ส่งผลต่อการมีจิตสาธารณะ เช่น การมีตัวตน ความรับผิดชอบ คุณธรรม จริยธรรม ซึ่งตัวแปรเหล่านี้มีความสัมพันธ์อย่างสูงกับด้านการเคารพสิทธิของตนเองและผู้อื่น สำหรับองค์ประกอบของจิตสาธารณะด้านการใช้และดูแลรักษาสาธารณสมบัติมีความเกี่ยวข้องกับโปรแกรมการศึกษากลุ่มครั้งที่ 2 3 และ 11 ส่วนองค์ประกอบของจิตสาธารณะด้านการถือเป็นหน้าที่ที่ต้องปฏิบัติเป็นประจำมีความเกี่ยวข้องกับโปรแกรมการศึกษากลุ่มครั้งที่ 4 5 และ 12 ซึ่งเป็นเรื่องเกี่ยวกับเจตคติต่อจิตสาธารณะและความรับผิดชอบ จากโปรแกรมการศึกษากลุ่มที่เกี่ยวข้องกับองค์ประกอบของจิตสาธารณะทั้ง 2 ด้าน มีน้อยกว่าด้านการเคารพสิทธิของตนเองและผู้อื่น จึงทำให้มีอิทธิพลน้อยกว่า ส่งผลให้คะแนนจิตสาธารณะขององค์ประกอบทั้ง 2 ด้านไม่แตกต่างกัน

2. เด็กและเยาวชนที่เข้าร่วมโปรแกรมการศึกษากลุ่มแบบพฤติกรรมนิยม มีคะแนนจิตสาธารณะสูงกว่ากลุ่มที่เข้าร่วมโปรแกรมอบรมตามปกติของสถานพินิจ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และมีค่า Effect size อยู่ในระดับสูง ($d = .86$) ซึ่งอภิปรายได้ว่า เนื่องจากเด็กและเยาวชนที่ได้เข้าร่วมโปรแกรมการศึกษากลุ่มแบบพฤติกรรมนิยมที่มีต่อการพัฒนาจิตสาธารณะ มีจิตสาธารณะที่สูงขึ้นดังที่ได้อภิปรายในข้อ 1 ส่วนเด็กและเยาวชนที่ไม่ได้เข้าร่วมโปรแกรมการศึกษากลุ่มแบบพฤติกรรมนิยมที่มีต่อการพัฒนาจิตสาธารณะ แต่เข้ากิจกรรมการอบรมตามปกติของสถานพินิจ ซึ่งเป็นการเรียนการสอนที่มุ่งเน้นการอบรมทั่วไป โดยมีได้มุ่งเน้นเฉพาะเจาะจงเหมือนกลุ่มที่ได้เข้าร่วมโปรแกรมการศึกษากลุ่มแบบพฤติกรรมนิยมที่ได้นำหลักเรื่องของการเสริมแรง และการมีตัวตนเป็นเทคนิคสำคัญในการทำกลุ่ม ทำให้เด็กและเยาวชนเกิดความสนใจและมีความกระตือรือร้นที่อยากเข้ากลุ่ม ในขณะที่โปรแกรมอบรมตามปกติของสถานพินิจโดยส่วนใหญ่เป็นการเรียนรู้ที่มีครูเจ้าหน้าที่เป็นผู้บรรยายเนื้อหา ซึ่งเป็นการถ่ายทอดข้อมูลทางเดียว ดังนั้นการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมเพื่อให้ตนเองมีจิตสาธารณะย่อมมีประสิทธิภาพน้อยกว่า นอกจากนี้การสื่อสารมีปฏิสัมพันธ์น้อยกว่ากระบวนการกลุ่ม สอดคล้องกับข้อคิดเห็นของ Johnson [19] ที่ระบุถึงข้อจำกัดในการใช้วิธีสอน

แบบให้ความรู้หรือแบบบรรยายไว้ว่า วิธีสอนแบบบรรยายเป็นวิธีการสื่อสารทางเดียวจะส่งเสริมการเรียนรู้ระดับต่ำและให้ผลน้อยในการส่งเสริมการคิดหรือเปลี่ยนพฤติกรรม

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. การปรึกษากลุ่มแบบพฤติกรรมนิยม สามารถพัฒนาและเสริมสร้างจิตสาธารณะแก่เด็กและเยาวชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้นเจ้าหน้าที่ผู้ให้คำปรึกษา หรือบุคลากรที่ทำงานด้านเด็กและเยาวชน เป็นต้น ควรพิจารณาขั้นตอนในการนำโปรแกรมกลุ่มแบบพฤติกรรมนิยมไปใช้ในการพัฒนาและเสริมสร้างจิตสาธารณะแก่เด็กและเยาวชน รวมทั้งการเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ เช่น ความรับผิดชอบ การมีคุณธรรม จริยธรรม เป็นต้น

2. การใช้โปรแกรมการปรึกษากลุ่มแบบพฤติกรรมนิยมนี้ หากสมาชิกกลุ่มสามารถเข้าร่วมได้ทุกครั้งและทุกคนตามจำนวนครั้งของโปรแกรมที่กำหนดไว้และมีความต่อเนื่องสม่ำเสมอตามลำดับของโปรแกรมการปรึกษากลุ่มแบบพฤติกรรมนิยม จะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการพัฒนาและเสริมสร้างจิตสาธารณะมากขึ้น

ข้อเสนอแนะสำหรับงานวิจัยครั้งต่อไป

1. การเขียนโปรแกรมการปรึกษากลุ่ม นอกจากจะคู่มือที่ส่งผลต่อการมีจิตสาธารณะแล้ว จะต้องพิจารณาองค์ประกอบของแบบวัดที่นำมาใช้ด้วย เพื่อให้แผนกลุ่มมีความครอบคลุมกับองค์ประกอบทั้งหมดของแบบวัดด้วย

2. เนื่องจากงานวิจัยในครั้งนี้ได้นำทฤษฎีการให้การศึกษาแบบพฤติกรรมนิยมมาใช้ ผู้วิจัยจึงเสนอให้นำทฤษฎีอื่นที่เกี่ยวข้องกับการเสริมสร้างจิตสาธารณะ เช่น การให้การศึกษาแบบการเปลี่ยนความคิดและพฤติกรรม (Cognitive Behavioral Therapy) มาใช้ร่วมด้วย

กิตติกรรมประกาศ

ขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.ดวงมณี จงรักษ์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก และดร.ณรงค์ศักดิ์ ครอบครอง อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม ที่ได้ให้ความรู้ คำปรึกษา ให้ข้อเสนอแนะ ด้วยความเอาใจใส่เสมอมา ขอขอบคุณคุณจิตราภรณ์ กำจรสุกสวัสดิ์ คุณบุญอริย์ แก้วกับทอง และภาควิชาจิตวิทยาและการแนะแนว คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ที่ได้สนับสนุนและให้การช่วยเหลือวิจัยในครั้งนี้ และขอขอบคุณสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน จังหวัดปัตตานี ที่ได้อนุเคราะห์สถานที่และให้ความร่วมมือในการทำวิจัยด้วยดีเสมอมา

เอกสารอ้างอิง

1. Department of Children and Youth. Statistics for Children and Youth [Internet]. [Cited 2018 September 3]. Available from: https://www.m-society.go.th/article_attach/19469/20732.pdf
2. Department of Observation and Protection of Children and Youth Ministry of Justice. The Operational Manual: Criteria for Implementation and Treatment of Juvenile Offenders Bangkok: The Network; 2009. Thai.
3. Office of Technology and Information. Annual Report. Bangkok: The Network; 2003. Thai.

4. Wattanasiritham P. and Society S. Thai Desire. Bangkok: Foundation Rural Restoration of Thailand Under the royal patronage; 2000. Thai
5. Ministry of Education. Guidelines for development, measurement and evaluation of desirable characteristics. Basic Education Core Curriculum. Bangkok: Teachers Council, Ladprao; 2008. Thai.
6. Thanawongwong Ch.(n.d.). Public Mind [Internet]. [Cited 2018 Mar 13]. Available from: <http://mos.e-tech.ac.th/mdec/learning/s1301/unit08.html#s02>
7. Coopersmith, S. The antecedents of self-esteem. (2 ed.). Palo Alto, CA: Consulting Psychologist Press; 1981.
8. Suttirat Ch. Teaching children to have mental health. Bangkok: Vimprint; 2009. Thai
9. Jangsa Wong T. Effects of using mental development program on role play. Type of student. Applied Behavioral Science Research College [MSc thesis]. , Bangkok Province: Srinakharinwirot University 2004. Thai
10. Yingruckpan A. The use of simulation scenarios with real-life assessment techniques to develop students' public mind Prathom Suksa 5 [MSc thesis]. Bngkok: Srinakharinwirot University 2007. Thai
11. Chunchi N. The use of symbolic forms through literary media for mental development Publication in Prathom Suksa 2 [MSc thesis]. Bangkok: Srinakharinwirot University 2003. Thai
12. Sepha Ch. The Results of Group Reality Therapy on the Self-Esteem of Juvenile Delinquents Held at the Observation and Protection Center, Songkhla Province [MSc thesis]. Bangkok: Ramkhamhaeng University 2010. Thai
13. Putthawang T. The Effect of Group Process on Developing Youth's Responsibility Behavior at The Juvenile Observation and Protection Centre, Udon Thani Province [MSc thesis]. Khon kaen: Khon kaen University; 2009. Thai
14. Panichcharoen W. The Effects of Reality Group Counseling on Coping Strategies of Juvenile Delinquency at the Observation and Protection Center [MSc thesis]. Chon Buri: Burapa university; 2009. Thai
15. Chongruksa D. Theories of counseling and psychotherapy. 2nd ed. Bangkok: Technology Promotion Association (Thailand-Japan); 2013. Thai
16. Chongruksa D. Group counseling. Pattani: Faculty of Education Prince of Songkla University; 2012. Thai
17. Juntana A. The Effect of Group Process for Developing Public Mind of Secondary School, Banpongkhunphetpattana School, The Office of Educational Regional Chaiphum III [MSc thesis]. Khon kaen: Khon kaen University; 2010. Thai
18. Pliawsangat S. The Effect of Behaviorism Psychological Group Counseling on Enhancing the Public Consciousness of the Student at Southern College of Technology. [MSc thesis]. Songkhla: Taksin University; 2014. Thai
19. Johnson D, Johnson R, Holubec E. Advanced cooperative learning. Edina, Minnesota: Interaction Book Company; 1992.